Lietas arhīva Nr. A42-00317-20/5
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:0424.A420168119.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 24.aprīlī

Administratīvā rajona tiesas
tiesnese Aija Tauriņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Rīgas bāriņtiesai izsniegt /pers. A/ viņas 2019.gada 11.marta iesniegumā prasītos dokumentus un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu 10 000 *euro* apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ (turpmāk – pieteicēja) ar 2019.gada 11.marta iesniegumu vērsās Rīgas bāriņtiesā (turpmāk – bāriņtiesa), lūdzot izsniegt bāriņtiesas 2019.gada 5.marta vēstuli Nr.BT-19-2461-nd, tai pievienoto dokumentu kopijas un bāriņtiesā 2019.gada 26.februārī saņemto nodibinājuma /Nosaukums A/(turpmāk – dienas centrs) vēstules kopiju.

[2] Ar bāriņtiesas vēstuli Nr.BT-19-2806-ap pieteicēja informēta, ka pieteicējai ir izsniegti visi administratīvās lietas Nr.3-5/344-2018 materiāli līdz 2019.gada 5.martam un tos nav pamats izsniegt atkārtoti, savukārt dokumentu kopijas, kas attiecas uz bērnu viedokli saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo daļu, 71.panta pirmo daļu un pamatojoties, uz Senāta 2011.gada 10.oktobra spriedumā lietā Nr.A42941109 norādīto, pieteicējai nav izsniedzamas, tajos atspoguļoto sarunu saturs nav izpaužams, jo tā izpaušana var kaitēt turpmākajai bērnu attīstībai vai viņu psiholoģiskā līdzsvara saglabāšanai.

[3] Norādot, ka bāriņtiesas rīcība ir prettiesiska, pieteicēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pienākuma uzlikšanu bāriņtiesai izsniegt viņas 2019.gada 11.marta iesniegumā prasītos dokumentus un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu 10 000 *euro* apmērā. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Bāriņtiesu likums noteic bāriņtiesas, nevis nevalstiskās organizācijas kompetenci uzklausīt bērnus.

[3.2] Bāriņtiesa ir pārkāpusi Bērnu aizsardzības likuma 2.pantu, radot kaitējumu Latvijas Republikai kā demokrātiskai valstij, ar savu rīcību ir rīkojusies pretēji valsts politikai bērnu aizsardzības jomā.

Bāriņtiesa nevis organizē bērnu tiesību aizsardzību, bet pārkāpj bērna cilvēktiesības un pamatbrīvības.

[3.3] Bāriņtiesa nav ievērojusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantu, kas noteic bērnu tiesību aizsardzības principu, jo nav ievērojusi pieteicējas bērnu tiesību un interešu aizsardzības prioritāti. Pieteicējas bērniem prioritāri ir tiesības uz savām pamatbrīvībām.

Iespējams, ka Rīgas domes pašvaldības politika atšķiras no valsts politikas un iespējams, tā cenšas atbrīvoties no pieteicējas ģimenes kā pašvaldībai neizdevīgas ģimenes sociālās materiālās palīdzības un sociālās palīdzības jomā.

[3.4] Bāriņtiesa ir pārkāpusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 9.pantu, pārkāpjot bērna pamattiesības uz privāto dzīvi, dzīvojamās telpas noslēpumu, kā arī personas brīvību, jo bāriņtiesa no trešajām personām cenšas iegūt paskaidrojumus par pieteicējas bērnu personisko un mantisko tiesību aizsardzību.

[3.5] Bāriņtiesa ir pārkāpusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 18.pantu, kas noteic bērnu tiesību garantijas, jo nav ievērojusi Latvijas Republikas Satversmes 89., 96., 110.pantā, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību konvencijas 8.pantā un visos citos konvencijas panto, ANO Vispārējā Cilvēktiesību deklarācijā un ANO Cilvēktiesību padomes 2014.gada 26.jūnijā vēsturiskā balsojumā, ar kuru tika pieņemta rezolūcija par ģimenes aizstāvību noteikto.

[3.6] Bāriņtiesas faktiskās rīcības dēļ pieteicējai un viņas bērniem ir nodarīti brīvības, goda un cieņas, personiskā vai ģimenes noslēpuma, citu nemantisko tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, kā rezultātā radušās nelabvēlīgas nemantiskās sekas.

[4] Bāriņtiesa rakstveida paskaidrojumos tiesai pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz vēstulē norādīto, paskaidrojumos sīkāk norādot, kad pieteicējai izsniegta bāriņtiesas 2019.gada 5.marta vēstule Nr.BT-19-2461-nd un tai pievienoto dokumentu kopijas, norādot uz konkrētiem ierakstiem administratīvās lietas uzziņas lapās un pieteicējas parakstiem par to, ka viņa minētās dokumentu kopijas ir saņēmusi.

Papildus bāriņtiesa norāda, ka arī pārskats par 2019.gada 2.janvāra psihologa konsultāciju ar /pers. B/ un /pers. C/ nav izsniegts, jo tam ir noteikts ierobežotas pieejamības statuss un Dienas centra 2019.gada 22.februāra vēstule par /pers. D/ un /pers. E/ (turpmāk – dienas centra vēstule) nav izsniegta pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo daļu, 71.panta pirmo daļu, Senāta 2011.gada 10.oktobra spriedumu lietā Nr.A42941109 un saskaņā ar Latvijas Klīnisko psihologu asociācijas Ētikas kodeksa 3.3.punkta noteikumiem.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, rakstveida procesā izvērtējot procesa dalībnieku lietā iesniegtos rakstveida paskaidrojumus kopsakarā ar lietas materiāliem un lietā esošajiem pierādījumiem, secina, ka pieteikums ir pilnībā noraidāms.

[6] Lietā ir izšķirams strīds par to vai bāriņtiesa pamatoti nav izsniegusi 2019.gada 11.martā bāriņtiesā saņemtajos pieteicējas iesniegumos prasītos

dokumentus.

Minētajos iesniegumos *(lietas 1.sējuma 16.-18.lapa)* lūgts:

1) izsniegt visu administratīvās lietas Nr.3-5/344-2018 materiālu kopijas;

2) izsniegt dienas centra 2019.gada 26.februāra vēstules kopiju;

3) izsniegt bāriņtiesas 2019.gada 5.marta vēstules Nr.BT-19-2461-nd un tai pievienoto dokumentu kopijas.

Ar bāriņtiesas 2019.gada 15.marta vēstuli Nr.BT-19-2806-ap pieteicējai norādīts, ka viņai ir izsniegti visi administratīvās lietas Nr.3-5/344-2018 materiāli līdz 2019.gada 5.martam ieskaitot, ko apliecina atzīme lietas uzziņas lapā un pieteicējas paraksti.

Bāriņtiesa norāda, ka pieteicējai netika izsniegtas dokumentu kopijas, kas attiecas uz bērnu viedokli, kuru saturs atbilstoši likumam un tiesu judikatūrai nav izpaužams, jo tas var kaitēt turpmākajai bērnu attīstībai vai viņu psiholoģiskā līdzsvara saglabāšanai.

[7] Vērtējot to, vai pieteicējai ir izsniegti visi administratīvās lietas materiālu kopijas, tiesa konstatē, ka minētā lieta uz pieteicējas iesniegumu iesniegšanas brīdi sastāvēja no 4.sējumiem *(lietas 1.sējuma 18.-30.lapa)*.

Minētās administratīvās lietas 1.sējuma uzziņas lapā ir ieraksts, ka 2018.gada 27.decembrī pieteicējai izsniegts 2018.gada 21.decembra lēmums Nr.1-6.1/88 un 21.decembra apsekošanas akta kopijas. 2018.gada 3.janvārī (acīmredzami ir pieļauta pārrakstīšanās kļūda un ir jābūt 2019.gadam) izsniegtas administratīvās lietas kopijas, bet 7.janvārī 2019.gada 3.janvāra sēdes protokola Nr.1-6/15 kopija.

2.sējuma uzziņas lapā norādīts, ka 2019.gada 17.janvārī pieteicējai izsniegts lēmums Nr.1-6/15, bet 21.janvārī izsniegtas administratīvās lietas 1.sējuma 110.-161.lapas un 2.sējuma 1.-100.lapas kopijas.

4.sējuma uzziņas lapā ir atzīme par to, ka pieteicējai 2019.gada 7.martā izsniegtas administratīvās lietas kopijas no 3.sējuma no 100.-155.lapai un no 4.sējuma no 1.-99.lapai.

Tiesa konstatē, ka bāriņtiesas administratīvās lietas 2.sējumā ir 142.lapas. Atbilstoši uzziņas lapās veiktajiem ierakstiem pieteicējai izsniegti 1.sējuma lietas materiāli un 2.sējuma materiāli līdz 100.lapai. Savukārt ieraksti 4.sējuma uzziņas lapā liecina, ka turpmāk pieteicējai izsniegti administratīvās lietas materiāli sākot no 3.sējuma 100.lapas.

Tādējādi no lietas materiāliem nav konstatējams, ka pieteicējai būtu izsniegti administratīvās lietas materiāli sākot no 2.sējuma 101.lapas līdz 3.sējuma 99.lapai.

Tiesa konstatē, ka atbilstoši lietas 2.sējuma dokumentu sarakstam tā 101.-142.lapā atrodas vairāki pieteicējas iesniegumi bāriņtiesai, 2019.gada 11.janvāra pieņemšanas – nodošanas akts par lietas nodošanu Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai, bāriņtiesas vēstules pieteicējai.

Ievērojot minēto, tiesa konstatē, ka minētie dokumenti pieteicējai ir zināmi, jo ir vai nu pašas pieteicējas iesniegtie iesniegumi bāriņtiesai, vai arī bāriņtiesas sniegtās atbildes pieteicējai. Lietā esošais pieņemšanas-nodošanas akts par lietas nodošanu Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai faktiski apliecina tikai to, ka konkrētās lietas apstākļus izvērtē arī minētā iestāde, tādējādi tā neizsniegšana pieteicējai neierobežo pieteicējas tiesības, turklāt pieteicēja arī nav norādījusi, ka vēlas minēto dokumentu saņemt.

Savukārt izvērtējot bāriņtiesas administratīvās lietas 3.sējuma dokumentu sarakstu konstatējams, ka tā 1.-99.lapā atrodas pieteicējas iesniegumi bāriņtiesai, vēstules no Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas, vēstule no Ķekavas novada bāriņtiesas, no CSDD, bāriņtiesas vēstule VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs", bāriņtiesas vēstule Cesvaines vidusskolai, /pers. F/, /pers. G/, bāriņtiesas vēstule Cesvaines novada bāriņtiesai, atpakaļsūtīta vēstule, bāriņtiesas vēstule Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai, vēstules no VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs", bāriņtiesas 6.februāra sarunas protokoli, 2019.gada 7.februāra bāriņtiesas sēdes protokols, bāriņtiesas lēmums Nr.1-6/274, pilnvara, bāriņtiesas vēstule dienas centram, bāriņtiesas vēstule Rīgas domes Juridiskajai pārvaldei.

Minētais norāda uz to, ka daļa dokumentu ir pašas pieteicējas iesniegtie iesniegumi un uz tiem saņemtās atbildes, bāriņtiesas vēstules, ar kurām iegūta administratīvās lietas izskatīšanai nepieciešamā informācija un atbildes uz tām, savukārt daļa dokumentu satur bērnu viedokli. Lai arī bāriņtiesas administratīvās lietas uzziņas lapās nav ierakstu par minēto dokumentu kopiju izsniegšanu pieteicējai, no pieteicējas pieteikuma izriet pieteicējas iebildumi par to, ka pieteicējai nav izsniegta Dienas centra 2019.gada 22.februāra vēstule par /pers. D/ un /pers. E/(turpmāk arī dienas centra vēstule), Cesvaines novada bāriņtiesas 2019.gada 5.februāra sarunas protokols ar /pers. H/, Rīgas bāriņtiesas 2019.gada 6.februāra protokoli par /pers. D/ un par /pers. E/ tiesībām tikt uzklausītiem nodrošināšanu un bērnu viedokļu noskaidrošanu, pārskats par 2019.gada 2.janvāra psihologa konsultāciju ar /pers. B//pers. B/un /pers. C/, Rīgas Bāriņtiesas 2019.gada 2.janvāra protokols par /pers. B/ tiesību tikt uzklausītam nodrošināšanu un bērna viedokļa noskaidrošanu, Rīgas bāriņtiesas 2018.gada 21.decembra protokols par /pers. H/ un/pers. B/ tiesībām tikt uzklausītiem nodrošināšanu un bērnu viedokļu noskaidrošanu.

[8] Informācijas atklātības likuma 5.panta otrās daļas 4.punkts noteic, ka par ierobežotas pieejamības informāciju uzskatāma informācija par fiziskās personas privāto dzīvi. Minētā likuma 8.pants noteic, ka informācija par fiziskās personas privāto dzīvi tiek aizsargāta ar likumu.

Informācija, kas tiek iegūta no bērna par viņa privāto dzīvi, tā fiksēšana, analīze un izpaušana ir datu apstrāde Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) izpratnē. Tādējādi šī informācija ir izpaužama, ievērojot datu aizsardzības regulas normas. Datu aizsardzības regulas 6. panta pirmās daļas „f" punkts noteic, ka fizisko personu datu apstrāde ir likumīga, ja apstrāde ir vajadzīga trešās personas leģitīmo interešu ievērošanai, izņemot, ja datu subjekta intereses vai pamattiesības un pamatbrīvības, kurām nepieciešama personas datu aizsardzība, ir svarīgākas par šādām interesēm, jo īpaši, ja datu subjekts ir bērns.

Tā kā atbilstoši Civillikuma 177.pantam un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.pantam vecāki ir bērna dabiskie aizbildņi (likumiskie pārstāvji) un viņu pienākums ir aizstāvēt bērna tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, pieteicējai principā varētu būt tiesības saņemt informāciju, kas attiecas uz viņas bērnu (*Senāta 2011.gada 10.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-290/2011 8.punkts*).

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 96.pantu, ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību. Minētās bērna pamattiesības ir nostiprinātas arī Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kura 9.panta pirmā daļa noteic, ka bērnam ir tiesības uz privāto dzīvi, dzīvojamās telpas un korespondences noslēpumu, personas neaizskaramību un brīvību.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa noteic, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Savukārt minētā likuma 71.panta pirmā daļa noteic, ka informācija, kuru par bērnu ieguvis bērnu aprūpes, izglītības, sociālās palīdzības vai citas iestādes darbinieks vai valsts vai pašvaldības institūcijas darbinieks, pildot amata pienākumus, ir konfidenciāla, un ziņas, kas jebkādā veidā varētu kaitēt bērna turpmākajai attīstībai vai viņa psiholoģiskā līdzsvara saglabāšanai, nav izpaužamas.

Savukārt atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta piektajai daļai vecāku gribas izpausmēm attiecībā uz bērnu var noteikt ierobežojumus neatkarīgi no viņu uzskatiem un reliģiskās pārliecības, ja ir konstatēts, ka tās fiziski vai garīgi varētu kaitēt bērna turpmākajai attīstībai. Tāpat jāņem vērā šā likuma 9.pants, atbilstoši kuram bērnam ir tiesības uz privāto dzīvi (šādas tiesības izriet arī no Konvencijas par bērna tiesībām 16.panta un Latvijas Republikas Satversmes 96.panta) (*Senāta 2011.gada 10.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-290/2011 9.punkts*).

Kā norādīts Eiropas Komisijas 29.panta darba grupas (neatkarīgu ekspertu darba grupa personu aizsardzībai attiecībā uz personas datu apstrādi,

kas izveidota atbilstoši direktīvas 95/46/EK „Par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti" 29.pantam) 2009.gada 11.februāra atzinumā „Bērnu personas datu aizsardzība", bērnam ir tiesības uz privāto dzīvi un iepriekš minētā direktīva to aizsargā. Bērna privātā dzīve jārespektē ikvienam, pat ja tas ir bērna likumiskais pārstāvis. Kaut arī bērnam savu tiesību īstenošanai ir nepieciešams likumiskais pārstāvis, tas nenozīmē, ka bērna pārstāvim ir absolūtas tiesības, jo dažkārt datu aizsardzības tiesības var būt pārākas par vecāka vai cita likumiskā pārstāvja vēlmēm. Tiesības uz datu aizsardzību vispirms piemīt pašam bērnam, nevis likumiskajam pārstāvim, kas šīs tiesības īsteno.

Arī Bērnu tiesību komiteja ir norādījusi, ka atsevišķos gadījumos mediķiem un citiem profesionāļiem ir jārespektē pacienta, tostarp bērna, konfidencialitāte arī attiecībās ar bērna vecākiem (*Konvencijas par bērna tiesībām ieviešanas praksē rokasgrāmata. Pilnībā pārstrādāts izdevums, sagatavots UNICEF, autori Reičela Hodgina un Pīters Ņūvels. Bērnu un ģimenes lietu ministrijas oficiālais tulkojums. Apvienoto Nāciju bērnu fonds, 2002, 215.-216.lpp.*).

Bērna privātā dzīve jārespektē ikvienam, pat ja tas ir bērna likumiskais pārstāvis. Kaut arī bērnam savu tiesību īstenošanai ir nepieciešams likumiskais pārstāvis, tas nenozīmē, ka bērna pārstāvim ir absolūtas tiesības, jo dažkārt datu aizsardzības tiesības var būt pārākas par vecāka vai cita likumiskā pārstāvja vēlmēm. Tiesības uz datu aizsardzību vispirms piemīt pašam bērnam, nevis likumiskajam pārstāvim, kas šīs tiesības īsteno *(Senāta 2011.gada 10.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-290/2011*).

Informācija, ko bērns ir uzticējis citām personām un kas attiecas uz viņa privāto dzīvi, var tikt nodota vienam vai abiem vecākiem, ja tas nepieciešams viņu kā likumisko pārstāvju pienākumu pildīšanai un bērna interešu aizstāvībai, taču, lemjot par šādas informācijas izpaušanu, ir jāizvērtē bērna viedoklis, ņemot vērā viņa brieduma pakāpi, kā arī viņa tiesības uz privāto dzīvi (*Senāta 2011.gada 10.oktobra spriedums lietā Nr.SKA-290/2011*).

Līdz ar to secināms, ka informācija, ko bērns ir uzticējis citām personām un kas attiecas uz viņa privāto dzīvi, var tikt izmantota bērna interešu aizstāvībai.

[9] Tiesa iepazīstoties ar pieteicējai neizsniegtajiem materiāliem secina, ka bāriņtiesas protokolos par tiesību tikt uzklausītam nodrošināšanu un bērna viedokļa noskaidrošanu un Cesvaines novada bāriņtiesas sarunas protokolā atspoguļoti pieteicējas bērnu viedokļi par viņu privāto dzīvi, savukārt dienas centra vēstulē un pārskatā par psihologa konsultāciju rezultātiem izvērtēts bērnu emocionālais stāvoklis un viņu sniegtie viedokļi.

Bērnu viedokļi uzklausīti, un viņu emocionālais stāvoklis izvērtēts bāriņtiesas administratīvās lietas ietvaros, lai lemtu par pieteicējas bērnu aizgādnības tiesību pārtraukšanu pieteicējai.

Tādējādi tiesa secina, ka informācijas izpaušana, kas atrodas neizsniegtajos materiālos var kaitēt pieteicējas bērnu turpmākai attīstībai vai viņu psiholoģiskā līdzsvara saglabāšanai. Turklāt atsevišķos sarunu protokolos ir norādīts, ka bērns nevēlas, lai informācija tiktu izpausta vecākam.

Ievērojot minēto bāriņtiesa pamatoti un tiesiski neizsniedza pieteicējai administratīvās lietas dokumentus, kas atspoguļoja bērnu viedokli.

[10] Pieteicēja pieteikumā ir norādījusi uz vairākiem principiem un tiesību normām, ko pārkāpusi bāriņtiesa, izskatot lietu par pieteicējas bērnu aizgādnības tiesību pārtraukšanu pieteicējai, iegūstot informāciju no citām institūcijām, tomēr pieteicēja nav norādījusi, kā tieši viņas tiesības vai tiesiskās intereses aizskar tas, ka viņai nav izsniegta pieprasītā informācija. Faktiski pieteicējas norādītie argumenti par tiesību aizskārumu ir saistīti ar faktu, ka bērni tika šķirti no ģimenes, taču minētā jautājuma tiesiskuma vērtēšana neietilpst izskatāmās lietas ietvaros un tika vērtēti administratīvajā lietā par bērnu aizgādības tiesību pārtraukšanu pieteicējai.

[11] Pieteicēja pieteikumā norādījusi, ka bāriņtiesai ir pienākums uzklausīt bērna viedokli, līdz ar to minēto nepamatoti veikusi nevalstiskā organizācija „/Nosaukums A/".

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 20.panta trešo daļu bērnam tiek dota iespēja tikt uzklausītam jebkādās ar viņu saistītās iztiesāšanas vai administratīvās procedūrās vai nu tieši, vai ar sava likumīgā pārstāvja vai attiecīgas institūcijas starpniecību.

Ievērojot minēto tiesību normu, bērna viedokli bāriņtiesa var noskaidrot ne tikai tieši komunicējot ar bērnu, bet arī to iegūt ar citu institūciju starpniecību, piemēram, skolas, bērnudārza, policijas, psihologa, rehabilitācijas centra.

Konkrētajā gadījumā konstatējams, ka „/Nosaukums A/" ir noslēdzis līgumu ar Rīgas Sociālo dienestu *(lietas 1.sējuma 84.lapa)*, kura ietvaros tiek sniegti arī sociālās rehabilitācijas pakalpojumi. Saskaņā ar minētā centra 2019.gada 22.februāra vēstuli, ar kuru pieteicēja nav iepazīstināta *(lietas 2.sējuma 2.lapa)*, pieteicējas bērni /pers. E/ un /pers. D/ ir uzturējušies minētajā centrā un vēstulē ir atspoguļoti darbinieku novērojumi par bērnu psihoemocionālo stāvokli, ņemot vērā bērnu izteikumus, par bērnu uzvedību un aktivitātēm, vispārējo higiēnas normu ievērošanu un komunikāciju ar pieteicēju. Minētā informācija izmantota lēmuma pieņemšanai tāpat kā iegūtā informācija no bērnudārza, skolas vai ārsta. Turklāt dienas centram nav bijis uzlikts pienākums noskaidrot bērnu viedokli, to saskaņā ar lietas materiāliem ir darījusi bāriņtiesa.

Vienlaikus tiesa norāda, ka izskatāmās lietas ietvaros ir vērtējams tikai tas, vai pieteicējai tiesiski nav izsniegta minētā centra vēstule bāriņtiesai. Ievērojot to, ka tajā ir atspoguļots bērnu stāstītais par apstākļiem ģimenē un tā satur informāciju par bērnu privātās dzīves apstākļiem, tiesa atzīst, ka vēstulē minētās informācijas izpaušana pieteicējai var kaitēt bērnu turpmākai attīstībai vai viņu psiholoģiskā līdzsvara saglabāšanai, tādējādi bāriņtiesa pamatoti dienas centra vēstuli nav izsniegusi pieteicējai.

[12] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Tātad kaitējuma atlīdzināšanas prasījums nav patstāvīgs prasījums, bet gan nesaraujami saistīts ar administratīva akta vai faktiskās rīcības prettiesiskumu konstatējumu. Tā kā konkrētajā lietā tiesa secināja, ka bāriņtiesa pamatoti ir atteikusi pieteicējai sniegt pieteicējai viņas 2019.gada 11.marta iesniegumā prasītos dokumentus, tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums daļā par morālā kaitējuma atlīdzinājumu 10 000 *euro* apmērā ir noraidāms.

[13] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 26.marta lēmumu ir atzīts, ka pieteicēja kā trūcīga persona ir pilnībā atbrīvojama no valsts nodevas samaksas (*lietas 1.sējuma 2.lapa*), taču lēmuma nolemjošā daļā nav pieņemts lēmums par pieteicējas atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas. Ievērojot to, ka bez valsts nodevas samaksas vai pieteicēja atbrīvošanas no nodevas samaksas tiesnesis nelemj jautājumu par pieteikuma virzību, bet konkrētajā gadījumā pieteikums ir pieņemts un ierosināta administratīvā lieta, tiesa atzīst, ka faktiski tiesnese ir pilnībā atbrīvojusi pieteicēju no valsts nodevas samaksas.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Savukārt minētā panta piektā daļa noteic, ka šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti

u.tml.). Ņemot vērā to tiesību un interešu nozīmīgumu, kuras pieteicējs bija vēlējies aizsargāt, izņēmuma kārtā tiesa arī citos gadījumos ar motivētu lēmumu var atbrīvot pieteicēju no pienākuma samaksāt valsts nodevu, ja pieteikums tiek noraidīts.

Ievērojot to, ka pieteikums nav iesniegts par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.), pieteikums nav atzīstams par izņēmumu, lai pieteicēju varētu atbrīvot no pienākuma samaksāt valsts nodevu, kā arī to, ka pieteikums tiek noraidīts, pieteicējai ir uzliekams pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu 30 *euro* apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu, 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Informācijas atklātības likuma 15.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas bāriņtiesai izsniegt /pers. A/ viņas 2019.gada 11.marta iesniegumā prasītos dokumentus un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu 10 000 *euro* apmērā.

Uzlikt par pienākumu /pers. A/, personas kods /personas kods/, atmaksāt valstij valsts nodevu 30 *euro* apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A. Tauriņa